

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	5
3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ	33
4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА	33
5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	33
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	33
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	34
8. НЕТНА ПЕЧАЛБА НА АКЦИЯ	34
9. ИМОТИ, МАШИНИ, ОБОРУДВАНЕ и НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	34
10. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА	35
11. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	36
12. ПРЕДОТВЕННИ КРАТКОСРОЧНИ ЗАЕМИ НА ТРЕТИ ЛИЦА	36
13. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ	36
14. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ	37
15. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	37
16. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	37
17. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ	38
18. БАНКОВИ ЗАЕМИ	38
19. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ	39
20. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	39
21. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	40
22. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	40
23. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	41
24. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	41

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Велина АД е търговско дружество, регистрирано в България и със седалище и адрес на управление гр. Велинград, ул. „Д-р Дошкинов” 14

Съдебната регистрация на дружеството е от 1993 г., решение № 1573 г. на Пазарджишки окръжен съд.

1.1. Собственост и управление

Велина АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.

Към 31.03.2019 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

Санлекс 2012 ЕООД	07.07%
Делта Конструкт ЕООД	00.04%
Торид Лор ЕООД	00.07%
Физически лица	92.82%

Велина АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите. Ръководството на дружеството, в лицето на Съвета на директорите се състои от трима членове както следва:

Донка Иванова Ангелова – председател на Съвет на директорите и Изпълнителен директор на дружеството;

Светослав Юрий Ангелов – заместник председател на Съвет на директорите на дружеството;

Пламен Валериев Петров – член на Съвет на директорите на дружеството.

Дружеството се представлява и управлява от Донка Иванова Ангелова – изпълнителен директор и Илко Иванов Илиев – прокурист заедно и по отделно.

Към 31.03.2019 г. общият брой на персонала в дружеството е 68 работници и служители (31.12.2018 г.: 68).

1.2. Предмет на дейност

Дружеството извършва хотелиерска и ресторантьорска дейност.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО**2.1. База за изготвяне на финансовия отчет**

Финансовият отчет на „Велина” АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансово отчитане (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2018 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна

база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти” (МСС).

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2018 г., са настъпили промени в счетоводната политика на дружеството относно принципите, правилата и критериите за отчитане на следните отчетни обекти, както и на представянето и оповестяванията на финансова информация за тях: търговски и други вземания, заеми, парични средства и парични еквиваленти, приходи от договори с клиенти и други приходи и пасиви по договори с клиенти.

Промените произтичат от прилагането на следните стандарти и тълкувания:

- *МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК).* Този стандарт е нов стандарт за финансовите инструменти. Крайното му предназначение е да замести изцяло МСС 39. Проектът на разработване на новия стандарт е преминал през три фази и е покрил следния обхват от основни методологически въпроси: 1. Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви; 2. Счетоводно отчитане на хеджирането; и 3. Методология на определяне на обезценката. Понастоящем МСФО 9 е издаван на четири пъти, през м.ноември 2009 г., през м.октомври 2010 г., през м.ноември 2013 г. и окончателно, отново в цялост, през м.юли 2014 г. 1. Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви – с първите издания той подменя тези части на МСС 39, които се отнасят за класификацията и оценката на финансовите инструменти. Той установява нови принципи, правила и критерии за класификация и подход за оценка, вкл. хибридните договори, като запазва почти изцяло правилата на МСС 39 за признаване и отписване на финансовите активи и пасиви. МСФО 9 въвежда изискване класификацията на финансовите активи да бъде правена на база бизнес модела на предприятието за тяхното управление и на характеристиките на договорените парични потоци на съответните активи. На тази основа се определят двете основни категории последващи оценки – по амортизирана и по справедлива стойност. Новите правила довеждат до промени основно в отчитането на финансови активи от типа на дългови инструменти и на финансови пасиви, приети за отчитане по справедлива стойност през текущите печалби и загуби (за кредитния риск). Особеност при класификацията и на оценъчния модел за финансовите активи по справедлива стойност е категорията „с последваща оценка по справедлива стойност през другия всеобхватен доход”, в която могат да попаднат при наличието на определени условия някои дългови и капиталови инструменти. 2. Счетоводно отчитане на хеджирането – в стандарта е включена нова глава, с която се въвежда нов по-облекчен подход и респ. модел за счетоводно отчитане на хеджирането, който позволява последователно и цялостно отразяване на всички финансови и нефинансови рискови експозиции, обект на операции по икономическо хеджиране, и от друга – по-добро представяне на дейностите по управление на риска във финансовите отчети, особено на връзката им с хеджиращите сделки и на обхвата и вида документация, която да се използва. Също така са подобрени изискванията към структурата,

съдържанието и подхода на представяне на оповестяванията по хеджирането. Допълнително, въведена е опцията отчитането на промените в справедливата стойност на финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, но в частта, дължаща се на промени в качеството на собствената кредитоспособност (собствен кредитен риск) на дружеството, този ефект да се представя в другия всеобхватен доход вместо в печалбата или загубата. 3. Методология на определяне на обезценката – промяната е кардинална и въвежда приложението на концепцията и подхода на „очаквана загуба”. Съгласно този подход всички очаквани загуби на един финансов актив по амортизирана стойност се признават по-рано, като се прилага обичайно модела на трите етапи, в зависимост от промяната на кредитното му качество, а не само при изкрystalизирането на събитие за неизпълнение, както е в сегашния модел по МСС 39. Трите етапа са: а. при първоначалното признаване на финансовия актив – обезценка за 12-месечен период, б. при завишен кредитен риск - за целия живот на актива; и съответно – в. при настъпването на неизпълнение – на фактическата обезценка. Този модел определя и правилата как да се измерват загубите от обезценка и респ. прилагането на ефективния лихвен процент при признаването на лихвения приход. Обезценката на дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през другия всеобхватен доход, също се определя и измерва като се прилага методологията както при финансовите активи по амортизирана стойност. За търговските вземания, вземанията по лизинг и активите по договори с клиенти стандартът допуска използването на опростен модел за изчисляване на обезценката им, но се запазва и при него концепцията за „очаквани загуби”. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството по отношение на: търговски и други вземания, заеми, парични средства и парични еквиваленти. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 9 и да не преизчислява сравнителните данни. Няма съществен ефект върху началните салда от направните промени (Приложение 2.3).

- *МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК).* Този стандарт е изцяло нов стандарт за признаване и оценяване на приходите на предприятията от всички видове браншове. Той въвежда нова концепция и на тази основа цялостен комплекс от нови принципи, правила и подходи за признаването, отчитането и оповестяването на информацията относно вида, сумата, периода и несигурностите във връзка с приходите и паричните потоци, произхождащи от договори с клиенти. Стандартът изцяло подменя действащите до този момент стандарти, свързани с признаването на приходи, основно МСС 18 и МСС 11 и свързаните с тях тълкувания. Водещата концепция на новия стандарт е в създаването на модел от 5 стъпки, чрез който определянето на параметрите и времето на прихода са съизмерими спрямо задължението за изпълнение на всяка от страните по сделката помежду им. Ключовите компоненти са: а) договори с клиенти с търговска същност и оценка на вероятността за събиране на договорените суми от страна на предприятието съгласно условията на дадения договор; б) идентифициране на отделните задължения за изпълнение по договора за стоки или услуги –

отграничаемостта им от останалите поети ангажименти по договора, от които клиентът би черпил изгоди; в) определяне на цена на сделката – сумата, която предприятието очаква, че има право да получи срещу прехвърлянето на съответната стока или услуга към клиента – особено внимание се отделя на видовете променливи компоненти в цената, вкл. финансовия компонент, както и на компонента, получаван в натура; г) разпределение на цената на операцията между отделните задължения за изпълнение по договора – обичайно на база индивидуалната продажна цена на всеки компонент (стока/услуга); и д) моментът или периодът на признаване на прихода – при успешното изпълнение на задължение по договора чрез трансфериране на контрола върху обещаната стока или услуга, било то в даден момент или за определен период във времето. Въведени са правила и критерии (а) за идентифициране на задължения за изпълнение на базата на конкретни обещания за доставката на стоки или услуги, (б) за идентифициране дали дружество е принципал или агент при предоставянето на стоки или услуги, и (в) при трансфера на лицензии. Въвеждането на този стандарт обичайно довежда до по-съществени промени: а) при комплексни договори, с обвързани продажби на стоки и услуги – ще е необходимо ясно разграничаване между стоките и услугите на всеки компонент и условие по договора; б) вероятност за промяна на момента на признаване на продажбата; в) увеличаване на оповестяванията; и г) въвеждане на допълнителни правила за признаването на приходи от определен тип договори – лицензии; консигнации; еднократно събирани предварителни такси; гаранции и др. под. Стандартът допуска както пълно ретроспективно приложение, така и модифицирано ретроспективно приложение, от началото на текущия отчетен период (2018 г.), с определени оповестявания за предходните периоди. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството по отношение на: приходи от договори с клиенти и пасиви по договори с клиенти. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 15 и да не преизчислява сравнителните данни. Няма съществен ефект върху началните салда от направните промени. (Приложение 2.3).

- *МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания* – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК). Тази промяна е свързана с въвеждане на облекчение относно необходимостта от преизчисление на сравнителните финансови отчети и възможността за предоставяне на модифицирани оповестявания при преминаването от МСС 39 към МСФО 9 към датата на прилагане на стандарта от дружеството и дали то избира опцията да преизчисли предходни периоди. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 9 и да не преизчислява сравнителните данни. (Приложение 2.3).

- *КРМСФО 22 – Сделки с чуждестранна валута и авансови плащания (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., прието от ЕК)*. Това разяснение се отнася за отчитането на транзакции или части от транзакции в чуждестранна валута при получаването на

авансови плащания, преди признаването на самия актив, разход или приход. Това разяснение се отнася за отчитането на транзакции или части от транзакции в чуждестранна валута при получаването на авансови плащания, преди признаването на самия актив, разход или приход. В тези случаи предприятията отчитат първо немонетарен актив по предплатени суми (предплащания по доставки на активи или услуги) или немонетарно задължение по отсрочени приходи (получени аванси от клиенти по продажби). При получаването на такива авансови плащания в чужда валута датата на транзакцията се използва за определяне на обменния курс, а ако има множество плащания – дата на транзакцията се определя за всяко отделно плащане. След това разяснението уточнява, че при първоначалното признаване на съответния актив, разход или приход, в резултат на транзакция по авансово плащане/получаване или на серията от транзакции от плащания/получаване в чуждестранна валута, датата на транзакцията е датата на първоначалното признаване на немонетарния актив или пасив (при еднократно плащане/получаване) или е датата на всяко плащане/получаване. Това тълкуване може да се прилага с пълна ретроспекция или перспективно, в два варианта: а) от началото на отчетния период, за който то се прилага за първи път; или б) от началото на предходния период преди периода, през който за първи път то се прилага. Ръководството е направило проучване и е определило, че това тълкуване води до промени в счетоводната политика, но не е породило съществени ефекти върху стойностите на началните салда на активите и пасивите, респ. операциите.

За останалите стандарти и тълкувания, посочени по-долу, ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали ефект върху счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и транзакции:

- *МСС 40 (променен) – Инвестиционни имоти – относно трансфери на инвестиционни имоти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).*
- *МСФО 2 (променен) Плащане на базата на акции – Класификация и оценяване на транзакциите базирани на плащания с акции (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).*
- *МСФО 4 (променен) Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).*
- *Подобрения в МСФО Цикъл 2014-2016 (м. декември 2016 г.) – подобрения в МСФО 1 и МСС 28 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приети от ЕК).*

Към датата на одобряване за издаване на този финансов отчет са издадени, но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2018 г. нови стандарти, променени стандарти и тълкувания, които не са били приети за по-ранно приложение от дружеството. От тях ръководството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект

в бъдеще за промени в счетоводната политика и финансовите отчети на дружеството за следващи периоди, а именно:

- *КРМСФО 23 (променен) Несигурности при третирането на данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., прието от ЕК).*
- *Промени в Концептуалната рамка за финансово отчитане (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г., не са приети от ЕК).*
- *Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСС 8 Счетоводна политика, промени в приблизителните оценки и грешки (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г. – не са приети от ЕК).*
- *МСС 19 (променен) – Доходи на наети лица (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., не е приет от ЕК).*

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, но все още не са в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2018 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и финансовите отчети на дружеството поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и трансакции, а именно:

- *МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. не е приет от ЕК).*
- *МСФО 3 (променен) – Бизнес комбинации (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г., не е приет от ЕК).*
- *МСФО 9 (променен) – Финансови инструменти – относно случаи на негативни компенсации при предсрочно погасяване и модификации на финансови пасиви (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК).*
- *МСФО 10 (променен) – Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негов асоциирани или съвместни предприятия (с отложена ефективна дата на влизане в сила, подлежаща на определяне от СМСС).*
- *МСФО 16 Лизинги (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК). Този стандарт е с изцяло променена концепция.*
- *МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2021 г., не е приет от ЕК).*

• *Подобрения в МСФО Цикъл 2015-2017 (м. декември 2017 г.) – подобрения в МСС 23, МСС 12 и МСФО 3 във връзка с МСФО 11 (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., не са приети от ЕК).*

Индивидуалният годишен финансов отчет е изготвен при спазване на принципа на историческата цена.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в отчета и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях. Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност на, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в Приложение № 2.22.

2.2. Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.3. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната и отчетна валута на дружеството е българският лев. Българският лев е фиксиран към еврото по Закона за БНБ в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от

тези, по които първоначално са били признати, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в момента на възникването им, като се третираат като финансови приходи/разходи.

2.4. Приходи

2.4.1.1. Признаване на приходи по договори с клиенти

Обичайните приходи в дружеството са от продажба на кухненска продукция, стоки и материали и от предоставянето на хотелиерски услуги.

Приходите в дружеството се признават, когато контролът върху обещаните в *договора с клиента* услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента в определен момент, при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез предоставяне на обещаните стоки и услуги.

Оценка на договор с клиент

Договор с клиент е налице само когато при влизането му в сила той:

- а. има търговска същност и мотив;
- б. страните са го одобрили (устно, писмено или на база „установена и общопризната стопанска практика“) и се ангажирали да го изпълнят;
- в. правата на всяка страна и условията за плащане могат да бъдат идентифицирани; и
- г. съществува вероятност възнаграждението, на което дружеството има право при изпълнение задълженията си за изпълнение, да бъде получено. При оценка на събираемостта се вземат предвид всички релевантни факти и обстоятелства по сделката, вкл. минал опит и обичайни бизнес практики.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка през всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (*пасив по договор*) в отчета за финансовото състояние, докато:

- а. всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени;
- б. дружеството изпълни задълженията си за изпълнение и е получило цялото или почти цялото възнаграждение (което не подлежи на възстановяване); и/или
- в. когато договорът е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти дружеството прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и респ. дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение.

Дружеството признава приход за всяко *отделно задължение за изпълнение* на ниво *индивидуален договор с клиент* като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор.

2.4.1.2. Измерване на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор *цена на сделката*.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, дружеството взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента (ако има такива). При договори с повече от едно задължение за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока и/или услуга, определени по един от допустимите в МСФО 15 методи, като приоритет се дава изключително на метода на „наблюдаемите продажни цени”.

Промяната в обхвата или цената (или и в двете) на договора се отчита като отделен договор и/или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и/или услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена. В зависимост от това:

а) модификацията се отчита като отделен договор, ако обхвата на договора се разширява поради добавянето на стоки и/или услуги, които са разграничими, и промяната в договорната цена отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;

б) модификацията се отчита като прекратяване на съществуващия договор и сключване на нов договор (прилагане в бъдещето), ако оставащите стоки и/или услуги са разграничими от прехвърлените преди модификацията, но промяната в договорната цена не отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;

в) модификацията се отчита като част от съществуващия договор (кумулятивно коригиране), ако оставащите стоки и/или услуги не са разграничими от прехвърлените преди модификацията и следователно са част от едно задължение за изпълнение, което е уредено частично.

2.4.1.3. Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Приходите, генерирани в дружеството, са основно от продажба на хранителни стоки и хотелски услуги.

Като цяло дружеството е достигнало до заключение, че действа като принципал при договореностите си с клиентите, освен ако изрично не е оповестено друго за определени транзакции, тъй като обичайно дружеството контролира стоките и услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Приходи от продажба на хранителни стоки и кухненска продукция

Дружеството генерира приходи от продажба на кухненска продукция и хранителни стоки и напитки в обектите за хранене. При продажбата им контролът върху стоките се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент*, което обичайно е при

предаването на стоката на клиента, когато клиентът може да се разпорежда с нея, като управлява употребата ѝ и получава по същество всички останали ползи.

Приходите от продажби се признават в точно определен момент, като дружеството използва метод на изхода, тъй като най-точно описва прехвърлянето на контрола върху стоките, основаващ се на количеството предоставени стоки.

Приходи от продажби на услуги

Предоставяните от дружеството услуги включват услуги по настаняване и други хотелиерски услуги.

При продажба на хотелиерски услуги контролът върху услугите се прехвърля в *течение на времето*, тъй като клиентът получава и консумира услугата едновременно с нейното предоставяне и не е необходимо друго дружество да повтори по същество работата, която дружеството е извършило към съответната дата, ако това друго дружество трябва да изпълни оставащата част от задължението.

Приходите от продажби се признават в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на дружеството (етап на завършеност). Напредъкът по договора (етапа на завършеност) се измерва на база изминало време (на линейна база – дневно). Този метод е определен като най-подходящ за измерване на напредъка, доколкото услугите се предоставят в дни и са част от серия, и следователно, най-добре описва схемата на прехвърляне на контрола и удовлетворяване на задълженията, респ. нивото на незавършеност.

Приходи от комбинирани договори (продажба на кухненска продукция/стоки и услуги като пакет)

Дружеството продава хотелиерските си услуги както самостоятелно, така и в комбинация с продажба на кухненска продукция, хранителни стоки и напитки като пакет. В тези случаи дружеството отчита отделните продукти, стоки и услуги като отделни задължения за изпълнение само ако клиентът може да се възползва от стоките и/или услугите самостоятелно (т.е. те са разграничими сами по себе си) и те са разграничими от другите елементи, включени в пакета (т.е. те са разграничими в контекста на договора). Ръководството е направило анализ и е определило, че договорите за пакетна продажба включват две задължения за изпълнение, тъй като стоките/продукцията и услугите по хотелско настаняване могат да бъдат закупени/получени от други доставчици и/или закупени отделно, не модифицират другите стоки и/или услуги, не са взаимосвързани и не са интегрирани с тях. В този случай, възнаграждението, на което дружеството има право (цената на сделката), се разпределя между отделните задължения за изпълнение на база индивидуалните им продажни цени, съгласно действащата към датата на сделката ценова листа.

Цена на сделката и условия за плащане

Цената на сделката обичайно включва фиксирана в договор с клиента единична продажна цена и не включва променливо възнаграждение.

Съществен финансов компонент

Обичайният кредитен период към клиентите е от 5 до 30 дни.

В определени случаи дружеството събира краткосрочни аванси от клиенти, които нямат съществен компонент на финансиране. Дружеството е направило анализ и е определило, че продължителността на срока между момента, в който клиента плаща за обещаните и/или получени стоки/или услуги и момента на прехвърляне на контрола върху тези стоки и/или услуги е в рамките на дванадесет месеца и договореното възнаграждение няма съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиенти се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти (Приложение № 3.1.).

За договори, при които очакването е периодът между прехвърлянето на контрола върху обещаните услуги и плащането от клиента да е до 12 месеца, дружеството не коригира цената на сделката за въздействието на значителния компонент на финансиране.

2.4.1.4. Разходи по договори с клиенти

Дружеството не поема каквито и да било разходи за получаване на договори с клиенти и разходи за изпълнение на такива договори, които са допустими за и подлежат на капитализация.

2.4.1.5. Салда по договори с клиенти

Търговски вземания и активи по договори

Търговските вземания представляват безусловно право на дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначалното оценяване, последващата оценка и обезценката на търговските вземания са оповестени в *Приложение № 2.19 Финансови инструменти*.

Активът по договор е правото на дружеството да получи възнаграждение в замяна на услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез предоставянето на услугите дружеството изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Правото на възнаграждение се счита за безусловно, ако единственото условие за това, плащането на възнаграждението да стане дължимо, е изтичането на определен период от време.

Пасиви по договори

Като пасив по договор дружеството представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите по договор се представят към текущи вземания и текущи задължения в отчета за финансовото състояние и се оповестяват отделно. Те се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или участват в

обичайния оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи. Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договора се подлагат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 *Финансови инструменти*. Загубите от обезценка в резултат от договори с клиенти се представят отделно от други загуби от обезценка към Други разходи за дейността.

256. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се посочват отделно от финансовите приходи и се състоят от лихвени разходи по кредити и отрицателни курсови разлики.

2.6. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването са представени във финансовия отчет по историческа цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на актива, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

При придобиване на имоти, машини и оборудване при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дисконтирано на база на лихвеното равнище по привлечените от дружеството кредитни ресурси.

Дружеството е определило стойностен праг от 150 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се третираят като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е моделът на себестойността по МСС 16, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на актива, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване и е както следва:

- сгради – 40 г.
- съоръжения – 25 г.
- машини и оборудване – 3. г.
- компютри – 2 г.
- транспортни средства – 8 г.
- стопански инвентар – 7 г.

Определеният срок на годност на дълготрайните активи се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: нетна продажна цена или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтов фактор преди данъци, който отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат, към датата на прехвърляне на контрола към получателя на актива. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива

към датата на продажбата. Те се посочват нетно към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.7. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по себестойност, намалена с натрупаната амортизация. В техния състав са включени програмни продукти, използвани в дружеството.

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот от 2 г.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход.

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат, към датата на прехвърляне на контрола към получателя на актива.

2.8. Инвестиции в дъщерни дружества

Дългосрочните инвестиции, под формата на акции и дялове в дъщерни дружества, са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), която представлява справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, вкл. преките разходи по придобиване на инвестицията, намалена с натрупаната обезценка.

Инвестициите в дъщерни дружества не се търгуват на фондови борси.

В съответствие с изискванията на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети Дружеството притежава контрол в други предприятия, ако и само ако притежава всички от следните:

- правомощия в предприятието, в което е инвестирано;
- излагане на или права върху променливите приходи от неговото участие в предприятието, в което е инвестирано;
- възможност да използва своите правомощия в предприятието, в което е инвестирано, за да окаже въздействие върху размера на възвръщаемостта на инвеститора.

Следвайки горепосоченото дружеството е преценило, че притежава контрол във всички предприятия, където притежава директно или индиректно повече от 50% от капитала с право на глас (Приложение 12).

Притежаваните от дружеството инвестиции в дъщерни дружества подлежат на преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага “датата на сключване” на сделката.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от съответния конкретен тип инвестиции, както и при ликвидация на дъщерни дружества към датата на заличаване от регистъра. Печалбата/(загубата) от продажбата им се представя съответно към “финансови приходи”

или “финансови разходи” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.9. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от: себестойност и нетна реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва: покупна цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановими данъци и други преки разходи, които допринасят за привеждане на материалите в готов за тяхното използване вид.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.10. Търговски вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на клиента-длъжник

Последващо оценяване

Дружеството държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за кредитни загуби. (*Приложение № 2.18*).

Обезценка

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

Дружеството прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО 9 (*Приложение № 14*).

Счетоводна политика приложима до 31 декември 2017 г.

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура, намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми.

В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, вземанията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва. Обезценката на търговски вземания се оценява на базата на модела на понесени загуби. Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или на част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят.

Обезценката на вземанията се начислява и отчита чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към позицията Други разходи на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.11. Лихвоносни заеми

Всички предоставени заеми се представят първоначално по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми последващо се оценяват и представят в отчета за финансово състояние по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Те са квалифицирани в тази група, тъй като бизнес моделът на дружеството е единствено с цел събиране на договорни парични потоци на главница и лихви. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други суми, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като *финансови приходи* (лихви) или разходи през периода на амортизация или когато вземанията се погасят, отпишат или редуцират.

Приходите от лихви се признават в съответствие с етапа, в който е класифициран съответният заем на база метода на ефективния лихвен процент.

Лихвоносните заеми и други предоставени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството-длъжник има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период (*Приложение № 2.18*).

2.12. Пари и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки.

Последващо оценяване

Счетоводна политика, прилагана от 1 януари 2018 година

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност, намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Счетоводна политика, прилагана до 31 декември 2017 година

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност без натрупаната обезценка за реално понесени кредитни загуби.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20% и 9 % за настаняване и изхранване на туристи в пакетна цена);
- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с кредити, обслужващи текущата дейност, се включват в оперативна дейност;
- платеният/полученият ДДС по покупки/продажби на дълготрайни активи се посочва като плащане към доставчици/постъпления от клиенти към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).

2.13. Търговски и други задължения

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения са отчетени по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката, която ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

2.14. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

Всички заеми и други привлечени финансови ресурси първоначално се признават и оценяват по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други привлечени ресурси, последващо се оценяват по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи/разходи (лихва) през периода на амортизация или когато задълженията се отпишат или редуцират.

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен ако за част от тях дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от датата на отчета за финансовото състояние.

2.15. Лизинг

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията/постъпленията по оперативния лизинг се признават като разходи/приходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

2.16. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналот е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на дружеството като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд “Пенсии”, допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд “Общо заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) в съотношение 60:40 (2017 г.: 60:40).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица”, фонд “ТЗПБ”, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете

бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружеството вноски по плановите с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага в периода, в който възникнат и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котирувани в България, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, дружеството като работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със

съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.17. Акционерен капитал и резерви

„Велина” АД е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на кредиторите на дружеството за изпълнение на техните вземания към него. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Акционерният капитал е оценен по номиналната стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и Учредителния акт дружеството е длъжно да формира и фонд Резервен, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда достигнат една десета част от капитала на дружеството;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в Устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на капитала.

2.18. Финансови инструменти

2.18.1. Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

2.18.1.1. Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според последващата им оценка: по амортизирана стойност; по справедлива стойност през другия всеобхватен доход; и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Дружеството първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15 (*Приложение № 2.5. Счетоводна политика за приходи/активи по договор*).

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на

датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която дружеството е поело ангажимент да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на дружеството за неговото управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да поражда парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмент.

Бизнес моделът на дружеството за управление на финансовите активи отразява начина, по който дружеството управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци произтичат от събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи на дружеството са класифицирани в категорията „Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)“.

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив поражда парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания на главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП). Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на дружеството включват: парични средства и парични еквиваленти в банки и търговски вземания, представени на следните позиции в отчета за финансово състояние: *търговски вземания и парични средства и парични еквиваленти* (Приложения 15 и 17).

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от отчета за финансовото състояние на дружеството когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или дружеството е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) дружеството нито е прехвърлило, нито е

запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но е прехвърлило контрола върху него.

Когато дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпило в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай дружеството признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които дружеството е запазило.

Обезценка на финансови активи

Дружеството признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които дружеството очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент.

Предоставени заеми на трети лица

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *предоставени заеми* дружеството прилага *общия подход за обезценка*, определен от МСФО 9. Съгласно този подход дружеството прилага “тристепенен“ модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив).

Очакваните кредитни загуби се признават на два етапа:

- а) Финансов актив, който не е кредитно обезценен при първоначалното му възникване/придобиване и се класифицира в Етап (Stage) 1. Това са заеми, предоставени: на длъжници с нисък риск от неизпълнение и стабилни като тенденции добри ключови показатели (финансови и нефинансови), редовно обслужвани, и без наличие на дължими суми, които са в просрочие. От първоначалното му признаване неговият кредитен риск и качества са обект на непрекъснато наблюдение и анализи. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани в Етап 1 се определят на база на кредитни загуби, които са резултат от възможни събития на неизпълнение, които биха могли да настъпят в рамките на следващите 12 месеца от живота на съответния актив (12-месечни очаквани кредитни загуби за инструмента).
- б) В случаите, когато след първоначалното признаване на финансов актив, кредитният му риск нарасне значително и в резултат от това неговите качества се влошат, той се оценява към рискова квалификационна група като се прехвърля в Етап (Stage) 2. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани в Етап 2 се определят за целия оставащ живот (срок) на съответния актив, независимо от момента на настъпването на неизпълнението (очаквани кредитни загуби за целия

живот (срок) на инструмента).

В случаите, когато кредитният риск на финансов актив нарасне до ниво, което индикира, че има настъпило събитие на неизпълнение, той се счита за обезценен и се класифицират в Етап (Stage) 3. На този етап се установяват и изчисляват понесените загуби по съответния актив за целия му оставащ живот (срок).

Дружеството коригира очакваните кредитни загуби, определени на база исторически данни, с прогнозни макроикономически показатели, за които е установено, че има корелация и се очаква да окажат влияние върху размера на очакваните кредитни загуби в бъдеще.

Търговски вземания

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на *търговските вземания и активите по договори с клиенти* дружеството е избрало и прилага *опростен подход на база матрица за изчисление на очаквани кредитни загуби* и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход то признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата.

Парични средства

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки*, дружеството прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход дружеството прилага “трестепенен“ модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив). За целта се прилага рейтингов модел, като се използват рейтингите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody’s, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се използват публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, от промяната на рейтинга на съответната банка, дружеството оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват съобразно наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по банковите сметки.

Финансовите активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

2.18.1.2. Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

Финансовите пасиви на дружеството включват търговски и други задължения.

При първоначално им признаване финансовите пасиви се класифицират като пасиви по амортизирана стойност.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства, и търговски и други задължения, нетно от преките разходи по сделката.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация.

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, дружеството оценява привлечените средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като “финансов разход” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитор при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.18.2. Оценяване по справедлива стойност

Определени активи и пасиви на дружеството се изисква съгласно МСФО да се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са предоставени и получени заеми на/от трети лица, получени банкови заеми, определени търговски и други вземания и задължения, които се оценяват на повтаряща се база.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

2.19. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за 2018 г. е 10% (2017 г.: 10%).

Отсрочените данъци се определят чрез прилагане на балансовия пасивен метод, за всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите ще се реализират, а пасивите ще се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или в голяма степен на сигурност се очаква да са в сила.

Към 31.12.2018 г. отсрочените данъци върху печалбата са оценени при ставка 10% (31.12.2017 г.: 10%).

2.20. Нетна печалба на акция

Основната нетна печалба на акция се изчислява като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, допълнителна емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

Нетната печалба на акции с намалена стойност не се изчислява, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

2.21. Сегментно отчитане

Отчетен сегмент представлява отграничим компонент на дружеството, който предприема бизнес дейности, от които може да получава приходи и понася разходи (включително приходи и разходи, свързани със сделки с други компоненти на дружеството), чиито оперативни резултати редовно се преглеждат от ръководството, вземащо главните оперативни решения, както и вземането на решения относно ресурсите, които да бъдат разпределени към сегмента и оценяване на резултатите от дейността му и за който е налице отделна финансова информация. Дружеството има един единствен сегмент на отчитане.

2.22. Преценки на ръководството от определящо значение при прилагане счетоводната политика на дружеството. Ключови приблизителни счетоводни оценки и предположения с висока несигурност.**2.22.1. Приходи от договори с клиенти**

При признаване на приходите и изготвяне на годишния финансов отчет ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори и съответстващите им оповестявания. В резултат на несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, е възможно да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респ. отчетените разходи и приходи.

Ключовите преценки и предположения, които оказват съществено влияние върху размера и срока за признаване на приходите от договори с клиенти са оповестени в Приложение № 2.5.1.3. *Задължения за изпълнение по договори с клиенти.*

2.22.2. Изчисление на очаквани кредитни загуби за предоставени заеми, търговски вземания и парични средства и еквиваленти

Измерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (предоставени заеми, вземания и активи по договори с клиенти, и парични средства и еквиваленти) е област, която изисква съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби).

За прилагането на тези изисквания ръководството на дружеството прави редица важни преценки, като: а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск; б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби; в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби, г) установяване и оценка за корелацията между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби (*Приложение № 26 Управление на финансовия риск*).

Търговски вземания

Дружеството използва матрици за провизии за изчислението на очакваните кредитни загуби от търговските вземания. Процентите на провизиите се базират на дните просрочие за групи от различни клиентски сегменти (портфейли), които имат сходни модели на загуба (тип клиент като сектор).

Всяка матрицата за провизии първоначално се основава на детайлни исторически наблюдения за проценти на несъбираемост на вземанията на дружеството и движението на вземанията по групи просрочия. Обичайно се използват исторически данни поне за три години спрямо датата на финансовия отчет. Допълнително матрицата се калибрира така, че да коригира исторически установените зависимости за кредитните загуби с прогнозната информация, използвайки и вероятностни сценарии. Например, ако се очаква дадени прогнозни икономически условия (пр. БВП) да се влошат или подобрят през следващата година, което може да доведе до корелационно увеличение на просрочията в дадения сектор (тип клиент), историческите проценти на неизпълнение се коригират. Към всяка отчетна дата наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение се актуализират и се отчитат ефектите от промените в прогнозните оценки.

Оценката на съотношението между наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение, прогнозните икономически условия и очакваните кредитни загуби е съществена счетоводна оценка. Стойността на очакваните кредитни загуби е чувствителна към промени в обстоятелствата и прогнозните условия. Историческите кредитни загуби на дружеството и прогнозните икономически условия могат да се отклоняват спрямо действителната несъбираемост в бъдеще.

Ръководството на дружеството е направило анализ и е установило, че търговските вземания съдържат пренебрежително малък процент очаквана загуба поради политиката за авансово получаване на сумите по договорите му с клиентите.

Информацията за очакваните кредитни загуби от търговските вземания с натрупване са оповестени в *Приложение № 15* и *Приложение № 26 Управление на фисановия риск*.

Предоставените заеми

Дружеството е възприело общия подход за изчисляване на обезценката от очакваните бъдещи кредитни загуби на предоставените заеми, съгласно МСФО 9. При определянето на загубата се вземат предвид всички гарантирани и/или обезпечени суми. По този начин, използвайки различни параметри и след дисконтиране, се достига до калкулация на оценката на очакваната кредитна загуба за съответния период на съответния финансов актив.

Предоставен заем е с кредитна обезценка, когато са настъпили едно или повече събития, оказващи неблагоприятно въздействие върху очакваните бъдещи парични потоци от този заем, респективно финансов актив.

Основни въпроси от политиката и комплекса от критерии за оценка на експозицията на дружеството към кредитен риск, свързан с предоставените заеми, са оповестени в *Приложение № 26 Управление на финансовия риск*.

Информацията за очакваните кредитни загуби от предоставените заеми са оповестени в *Приложение №14*.

Парични средства

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки*, дружеството прилага общия „триетапен” подход за обезценка, определен от МСФО 9. За целта се прилага модел, базиран на публикуваните рейтинги на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody’s, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се определят показателите за PD (вероятности за неизпълнение), като се използват публичните данни на PD рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, чрез промяната на рейтинга на съответната банка от период в период, дружеството оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват по горепосочената формулата.

При определянето на LGD се взема предвид наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по съответните банкови сметки.

Приблизителни оценки до 31 декември 2017 г.

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави към датата на всеки отчет, на индивидуална база. Загуба от обезценка на търговски вземания се признава когато са налице обективни доказателства, че дружеството няма да може да събере цялата сума по тях съгласно оригиналните условия на вземанията. Значителни финансови затруднения на длъжника по вземането, вероятност длъжникът да влезе в процедура на несъстоятелност или друга финансова реорганизация, неизпълнението или просрочието в плащането (повече от 90 дни закъснение) се вземат под внимание от ръководството, когато се определя и класифицира дадено вземане за обезценка. Стойността на обезценката е разликата между балансовата стойност на даденото вземане и сегашната стойност на прогнозираните бъдещи парични потоци, дисконтирани по оригинален ефективен лихвен процент или дисконтова норма, установена на лихвените нива на привлечения капитал. Балансовата стойност се коригира чрез използването на корективна сметка, където се натрупват всички обезценки, а сумата на загубата от обезценка за периода се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като загуба от обезценка.

Когато дадено търговско вземане се прецени като напълно несъбираемо, то се изписва за сметка на коректива.

Имоти, машини и оборудване

Ръководството на дружеството е направило промяна в полезния живот на сгради (увеличение) на база на извършен преглед за бъдещи очаквания за срока на използването им.

Ефектът от промяната е намаление на разходите за амортизация с 23 х. лв.

Актьорски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актьори, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които предположения са преценени от ръководството като разумни и уместни за дружеството (*Приложение № 19*).

3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ**3.1. Информация за видовете приходи**

	2019	2018
	BGN '000	BGN '000
Приходи от продажби на услуги	320	367
Приходи от продажба на стоки	126	156
Общо:	446	523

През текущия период няма отчетени приходи от задължения за изпълнение, удовлетворени в предходни периоди.

4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА

	2019	2018
	BGN '000	BGN '000
Излищъци на материали	1	2
Общо:	1	2

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

	2019	2018
	BGN '000	BGN '000
Горива и енергия	21	20
Основни суровини и материали	23	23
Хигиенни материали	23	23
Общо:	67	66

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2019	2018
	BGN '000	BGN '000
Комисионни възнаграждения	18	26
Абонаментна поддръжка	6	6
Ремонт и технологично обслужване	5	13
Застраховки	2	2
Комуникации	3	3
Общо:	34	50

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	2019	2018
	BGN '000	BGN '000
Разходи за текущи възнаграждения	236	252
Разходи за социално осигуряване	38	36
Общо:	274	288

8. НЕТНА ПЕЧАЛБА НА АКЦИЯ

	2019	2018
Средно претеглен брой акции, на база дни	1,530,000	1,530,000
Печалба за годината (х. лв.)	-	-
Нетна печалба на акция (лева)		
основна стойност	0,00	0,00

9. ИМОТИ, МАШИНИ, ОБОРУДВАНЕ И НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Земи (терени)	Сгради, инсталации и външни съоръжения	Машини, оборудване и стопански инвентар	Транспорт и средства придобиван е на ДМА	Разходи за	Общо имоти, машини и оборудва не	Немате- риални активи
Отчетна стойност							
Салдо към 1 януари							
2018 г.	1,235	4,670	2,016	32	20	7,973	10
Придобити активи	-		12	-	3	15	40
Отписани активи	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 31 декември							
2018 г.	1,235	4,670	2,028	32	23	7,988	50
Амортизация							
Салдо към 1 януари 2018							
г.	-	1,814	1,655	29	-	3,498	10
Амортизация за периода	-	109	30	3	-	142	-
Амортизация на отписани							
активи	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 31 декември							
2018 г.	-	1,923	1,685	32	-	3,640	10
Балансова стойност							
Към 1 януари 2018 г.	1,235	2,856	361	3	20	4,475	-
Към 31 декември 2018 г.	1,235	2,747	343	-	23	4,348	40

	Земи (терени)	Сгради, инсталации и външни съоръжения	Машини, оборудване и стопански инвентар	Транспорт и средства	Разходи за придобиван е на ДМА	Общо имоти, машини и оборудва не	Нематериални активи
Отчетна стойност							
Салдо към 1 януари 2019 г.	1,235	4,670	2,028	32	23	7,988	50
Придобити активи	-	-	-	-	-	-	-
Отписани активи	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 31 март 2019 г.	1,235	4,670	2,028	32	23	7,988	50
Амортизация							
Салдо към 1 януари 2019 г.	-	1,923	1,685	32	-	3,640	10
Амортизация за периода	-	27	7	-	-	34	-
Амортизация на отписани активи	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 31 март 2019 г.	-	1,950	1,692	32	-	3,674	10
Балансова стойност							
Към 1 януари 2019 г.	1,235	2,747	343	-	23	4,348	40
Към 31 март 2019 г.	1,235	2,720	336	-	23	4,314	40

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи към 31 март включват:

- разходи за ремонт – 7 х.лв. (31.12.2018 г.: 7 х.лв.)
- други - 16 х.лв. (31.12.2018 г.: 16 х.лв.)

Към 31.03.2019 г. в състава на нематериалните активи е включен аванс за разработване и придобиване на хотелски софтуер на стойност 40 х.лв.

Към 31.03.2019 г. е учредена договорна ипотека върху недвижими имоти, собственост на дружеството с балансова стойност 1,513 х.лв. (31.12.2018 г.: 1,513 х.лв.).

10. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА

Балансовата стойност на инвестициите по дружества е както следва:

	31.03.2018 BGN '000	Участие %	31.12.2018 BGN '000	Участие %
Велина ЕООД	405	100%	405	100%
Водно дружество Велина ЕООД	5	100%	5	100%
	410		410	

Към 31.03.2019 г. инвестициите в дъщерни дружества са представени по себестойност. През 2019 г. дейността на Велина ЕООД е ограничена и се изразява в предоставяне на заем на трети лица. Водно дружество Велина ЕООД не е извършвало дейност.

Обезценка на инвестиции в дъщерни дружества

Притежаваните от дружеството инвестиции в дъщерни дружества подлежат на ежегоден преглед за обезценка. Като основни индикатори за обезценка се приемат: преустановяване дейността на дружеството, в което е инвестирано; отчитане на загуби за по-продължителен период от време, както и отчитане на отрицателни нетни активи или активи под регистрирания основен акционерен капитал, тенденции на влошаване на основни финансови показатели, както и намаляване на пазарната капитализация.

Ключовите предположения, използвани при изчисленията се определят конкретно за всяко дружество, третирано като отделна единица, генерираща парични потоци, и съобразно неговата специфика на дейността, бизнес средата и рисковете.

На база направените тестове за обезценка ръководството е определило, че не е налице обезценка на инвестициите в дъщерните дружества (31.12.2017 г.: няма обезценка).

11. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	31.03.2019	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000
Материали	73	63
Стоки	18	20
Общо	91	83

Наличните към 31 март материали и стоки са представени в отчета за финансовото състояние по себестойност.

Наличните към 31.03.2019 г. стоки се състоят основно от хранителни продукти и напитки.

Материалите включват основно гориво и други материали за дейността.

12. ПРЕДОСТВЕНИ КРАТКОСРОЧНИ ЗАЕМИ НА ТРЕТИ ЛИЦА

През 2019 г. дружеството не е предоставяло заеми на трети лица.

13. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	31.03.2019	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000
Вземания от клиенти в страната	9	7
<i>в т.ч. вземания по договори с клиенти</i>	9	7
Вземания от свързани предприятия	-	27
<i>в т.ч. вземания по договори с клиенти</i>	-	27
Предоставени аванси на доставчици	2	2

Общо:	<u>11</u>	<u>36</u>
-------	-----------	-----------

Вземанията по договори с клиенти са в лева и са безлихвени. Средният кредитен срок на вземанията е 1 месец. Същите са свързани с предоставени хотелиерски и ресторантьорски услуги. Дружеството няма кредитни лимити по клиенти, както и няма концентрация на вземания от определени клиенти.

Дружеството е определило период от 90 дни, за който не начислява лихви. Забава след този срок е приета от дружеството като индикатор за обезценка.

Предоставените аванси на доставчици включват авансови плащания за услуги и материали.

14. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ

Другите вземания включват:

	<i>31.03.2019</i>	<i>31.12.2018</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Предоставени гаранции на МОСВ	16	16
Вземания от подотчетни лица	1	2
Общо:	<u>17</u>	<u>18</u>

15. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	<i>31.03.2019</i>	<i>31.12.2019</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Парични средства в банкови сметки	50	80
Парични средства в каса	6	14
Общо:	<u>56</u>	<u>94</u>

16. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

	<i>31.03.2019</i>	<i>31.12.2018</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Акционерен капитал	1,530	1,530
Законови резерви	52	52
Премиен резерв	153	153
Други резерви	705	705
Неразпределена печалба	1,644	1,676
Общо:	<u>4,084</u>	<u>4,116</u>

Основен акционерен капитал

Към 31.03.2019 г. регистрираният акционерен капитал на „Велина“ АД възлиза на 1,530 х.лв., разпределен в 1 530 000 бр. поименни акции с право на глас с номинална стойност на акция 1,00 лв.

Акциите са обикновени, безналични с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и са регистрирани за търговия на Българска фондова борса – София АД.

Законовите резерви са формирани от разпределение на печалбата, съгласно изискванията на Търговския закон и Устава на Дружеството.

Другите резерви са формирани в резултат на ревалоризация на дълготрайните материални активи, извършена през 1997 г.

Неразпределената печалба включва необложен резерв от оценка на земите, формиран при приемането за прилагане на новите Национални счетоводни стандарти и Закона за счетоводство в сила от 01.01.2002 г. в размер на 630 х.лв., нетно от данъци.

17. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст.

Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две brutни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест brutни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи. (Приложение № 2.16).

За определяне на тези задължения дружеството прави актюерска оценка, като ползва услугите на сертифициран актюер.

18. БАНКОВИ ЗАЕМИ

През периода дружеството ползва следните банкови кредити:

1. Дългосрочен инвестиционен кредит за модернизация на хотелски комплекс Велина при следните условия:
  - договорена сума в евро – 730 х.лв.;
  - падеж – 26.04.2020 г.;
  - лихвен процент – ПРАЙМ + 4,6% надбавка;
  - обезпечения – първа по ред ипотека върху хотелски комплекс Велина;
  - салдо към 31.03.2019 г. – 139 хил.лв., в т.ч. краткосрочна част в размер на 130 х.лв.
2. Дългосрочен банков кредит за финансиране увеличението на капитала на дъщерно дружество „Велина“ ЕООД, при следните условия:
  - договорена сума – 400 х.лв.;
  - падеж – 11.2022 г.;
  - лихвен процент – ПРАЙМ + 1,9 % надбавка, но не по-малко от 2,9%;
  - обезпечения – първа по ред ипотека върху урегулиран поземлен имот

- салдо към 31.03.2019 г. – 400 хил.лв., в т. ч. краткосрочна част в размер на 22 х.лв.

През отчетния период е в сила договор за кредит овърдрафт за оборотни средства, при следните условия:

- максимален разрешен размер – 100 х.лв.;
- падеж – м. юли 2019 г.;
- лихвен процент – ПРАЙМ + 3,6% надбавка;
- обезпечения – ипотека върху хотелски комплекс Велина;
- салдо към 31.03.2018 г. – 6 хил.лв.

Финансовите разходи включват разходи за лихви по получените заеми в размер на 9 х.лв. (2018 г.: 8 х.лв.).

През годината, както и през сравнителния период няма непарични движения по получените заеми.

19. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Отсрочените данъци върху печалбата към 31 март са свързани с имотите на дружеството.

Дружеството е признало отсрочени данъчни пасиви в размер на 70 х.лв. за резерви, формирани от преоценката на земите, извършена при преминаване към Националните счетоводни стандарти, в сила от 01.01.2012 г. (Приложение №18).

20. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Задълженията към свързани предприятия са към следните дружества:

	31.03.2019	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000
Задължения към дъщерни дружества	9	9
Общо:	9	9

Задълженията към свързани предприятия са свързани с:

	31.03.2019	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000
Търговски задължения	9	9
Общо:	9	9

21. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	31.03.2019	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000
Задължения към доставчици от страната	31	26
Получени аванси	-	2
Общо:	31	28

Търговските задължения са левови, текущи и безлихвени.

Дружеството погасява своите задължения обичайно в рамките от 30 до 60 дни от възникването им, каквато е неговата договореност с контрагентите, освен ако няма уговорен по-дълъг срок в зависимост от естеството на доставка.

22. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	31.03.2019	31.12.2018
	BGN '000	BGN '000
Задължения към персонала	72	81
Задължения за социално осигуряване	23	25
Задължения за данъци	32	27
Пасиви по договори с клиенти	-	6
Други	-	18
Общо:	127	157

Задълженията за данъци са текущи и включват данъци върху доходите на физическите лица – 13 х.лв., ДДС – 12 х.лв., туристически данък – 4 х.лв., и други данъци – 3 х.лв.

До 31.03.2019 г. са извършени ревизии и проверки както следва:

- по ДДС – до 30.09.2007 г.;
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2005 г.;
- Национален осигурителен институт – до 31.07.2018 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество - данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

23. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Дружеството е част от Групата Велина.

Данни за свързаните лица и вида на свързаност към 31 март са представени по-долу:

<i>Свързани лица</i>	<i>Вид на свързаност</i>	<i>Период на свързаност</i>
Санлекс 2012 ЕООД	Основен акционер	2018 г. и 2017 г.
Велина ЕООД	Дъщерно дружество	2018 г. и 2017 г.
Водно дружество Велина ЕООД	Дъщерно дружество	2018 г. и 2017 г.
Делта Ком Холдинг Груп ООД	Свързано дружество чрез ключов управленски персонал	2018 г. и 2017 г.
Места газ АД	Свързано дружество чрез ключов управленски персонал	2018 г. и 2017 г.
Симбали Груп ООД	Свързано дружество чрез ключов управленски персонал	2018 г. и 2017 г.
Делта Ентертейнмънт ЕООД	Свързано дружество чрез ключов управленски персонал	2018 г. и 2017 г.
Окс Къмпани ЕООД	Свързано дружество чрез ключов управленски персонал	2018 г. и 2017 г.

24. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

Структура на финансовите активи и пасиви на дружеството към 31.03.2019 г. по категории е посочена по-долу.

31.03.2019
BGN '000

Финансови активи**Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:**

Вземания по предоставени заеми	52
Вземания от клиенти	11
Други вземания	17
Парични средства и парични еквиваленти	56
Общо финансови активи	136

Финансови пасиви**Финансови пасиви по амортизирана стойност в т.ч.:**

Банкови заеми	539
Задължения	33
Общо финансови пасиви	572

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството е изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и постигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството. Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от дружеството, както и да се оценят адекватно формите на поддържане на свободните ликвидни средства или привличане на заемни ресурси, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в дружеството се осъществява текущо от ръководството на дружеството. Ръководството е приело основни принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден.

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено дружеството при осъществяване на търговските му операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Пазарен риск

а) Валутен риск

Дружеството не е изложено на валутен риск, защото почти всички негови операции и сделки са деноминирани в евро и/или български лева, доколкото еврото е с фиксиран курс спрямо лева по закон.

б) Ценови риск

Дружеството в повечето случаи не е изложено на ценови риск за негативни промени в цените на стоките/услугите, обект на неговите операции, защото поддържа пазарни цени, съобразени със себестойността на продуктите и услугите, които предлага. Цените са обект на периодичен анализ и обсъждане за преразглеждане и актуализиране спрямо промените на пазара.

Кредитен риск

Кредитен риск е основно рискът, при който клиентите и кредитополучателите на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските и кредитните вземания. Кредитният риск на дружеството възниква както от основната му дейност, чрез търговските вземания, така и от неговата финансова дейност, включваща предоставяне на заеми на трети лица и парични средства в банки. Управлението и контролът на кредитния риск са централизирани във финансово-счетоводния екип, който редовно се отчита пред ръководството на дружеството. За целта в дружеството са разработени политики, процедури и правила за контрол и мониторинг на поведението на кредитния риск.

Търговски вземания

Дружеството няма значителна концентрация на кредитен риск. То основно работи с контрагенти с история при него и на взаимоотношения на основните му пазари, като си партнира с голям брой български и чуждестранни лицензирани туроператори.

Дружеството няма политика да продава с отсрочени плащания (продажби на кредит), като обичайно договаря авансови плащания с клиентите си. Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролира текущо и стриктно, съгласно установената политика на дружеството.

На база исторически преглед на вземанията за периода 2016-2018 г. е установено, че в дружеството няма понесени съществени загуби от несъбираеми вземания. Средният процент събираемост на база оборот (издадени фактури) за последните три години е приблизително 100%.

Дружеството не очаква промени в бизнеса си и в клиентската си база. Предвид краткосрочния хоризонт на вземанията и прогнозите на международни институции (ЕК, МВФ, Световна банка) за следващата 2019 година за развитието на българската и световната икономиката, анализът със сценарии на ръководството показва, че ефектите от промените в макроикономическата среда върху риска за неизпълнение е несъществен по размер към 31.03.2019 г.

Прилагайки последователно кредитната си политика ръководството на дружеството е направило анализ за евентуалните рискове от неизпълнение на вземанията и не очаква да понесе загуби от вземанията си към 31.03.2019г.

Вземания. по предоставени заеми

Оценката на всяка кредитна експозиция за целите на управлението на риска е процес, който изисква използването на модели, които да отразяват влиянието върху експозицията на промените в пазарните условия и дейността на длъжника, очакваните парични потоци и времето до падеж. Оценката на кредитния риск на *предоставените заеми* води до по-нататъшни преценки за вероятността от възникване на неизпълнение, на свързаните с тези преценки коефициенти на загуба и на корелациите между контрагентите. Дружеството измерва кредитния риск като използва вероятността за неизпълнение (PD), експозицията при неизпълнение (EAD) и загубата при неизпълнение (LGD), както и дисконтов процент, който е първоначалният ефективен лихвен процент по инструмента.

Дружеството определя размера на очакваните кредитни загуби на индивидуална база. При изчислението се вземат предвид всички парични потоци, които дружеството очаква да получи, стойността на парите във времето, както и разумна и поддържаща информация, която е на разположение към отчетната дата за минали събития, настоящи условия и прогнози за бъдещи икономически условия.

Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства на дружеството и разплащателните операции са ограничени до три първокласни банки с висока репутация и ликвидна стабилност. Допълнително кредитната експозиция в банки текущо се следи и анализира с цел ефективно използване на паричните средства.

Дружеството измерва кредитният риск на паричните средства в банки чрез кредитния рейтинг на банката – контрагент. За определяне на кредитен рейтинг и вероятността от неизпълнение дружеството използва информация от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На базата на рейтинга, то прилага и референтните за този рейтинг PD (вероятности за неизпълнение). Очакваните кредитни загуби се изчисляват като се прилагат така установените PD и LGD

(загуби при неизпълнение), изчислени като са приспаднати стойностите на гарантирани и/или застраховани суми.

Очакваните кредитни загуби се изчисляват на датата на всеки отчетен период.

Ръководството следи текущо промяната на рейтинга на съответната банка, за да оценява наличието на завишен кредитен риск.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. Дружеството не генерира достатъчно собствени оборотни средства, поради което ползва привлечени средства под формата на заеми. Управлението на този риск се извършва съгласно политиката, определена от ръководството за планиране и текущо наблюдение на паричните потоци от изпълнителния директор и главния счетоводител за гарантиране на своевременно събиране на вземанията и погасяване на задълженията освен от потоци от стопанска дейност и от привлечени средства под формата на заеми, включително поддържане на минимален ликвиден запас.

Риск на лихвоносните парични потоци

Като цяло лихвоносните активи на дружеството са паричните средства и вземанията по предоставени търговски заеми., които са с фиксиран лихвен процент. Затова приходите и оперативните парични потоци са в голяма степен независими от промените в пазарните лихвени равнища.

Текущият контрол за лихвоносните активи се изпълнява от ръководството на дружеството чрез анализ на лихвените равнища по разплащателните сметки и договаряне на нови лихвени проценти, в зависимост от пазарните промени. По отношение на паричните средства се следят приходите от лихви и пазарните лихвени нива.

Дружеството е изложено на лихвен риск по отношение на получените заеми. Те са обичайно с променлив лихвен процент. Това обстоятелство частично поставя паричните потоци на дружеството в зависимост от лихвен риск.

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала.

Ръководството на дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на капитала. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени заемни средства (краткосрочни и дългосрочни) така, както са посочени в отчета за финансовото състояние и паричните средства и парични еквиваленти. Общата сума на капитала е равна на собствения капитал и нетния дългов капитал.

През 2019 г. стратегията на ръководството на дружеството е да се поддържа съотношение в рамките на 5% - 10 % (2018 г.: 5 % – 10 %).

Справедливи стойности

Справедливата стойност най-общо представлява сумата, за която един актив може да бъде разменен или едно задължение да бъде изплатено при нормални условия на сделката между независими, желаещи и информирани контрагенти.

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В случаите, обаче, по отношение на търговските вземания и задължения и кредитите, дружеството очаква да реализира тези финансови активи и пасиви чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Притежаваните от дружеството финансови активи са основно парични средства по разплащателни сметки в банки, поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност.

Притежаваните от дружеството финансови пасиви са основно заеми с плаващ лихвен процент и търговски задължения, поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансовото състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

22.04.2019